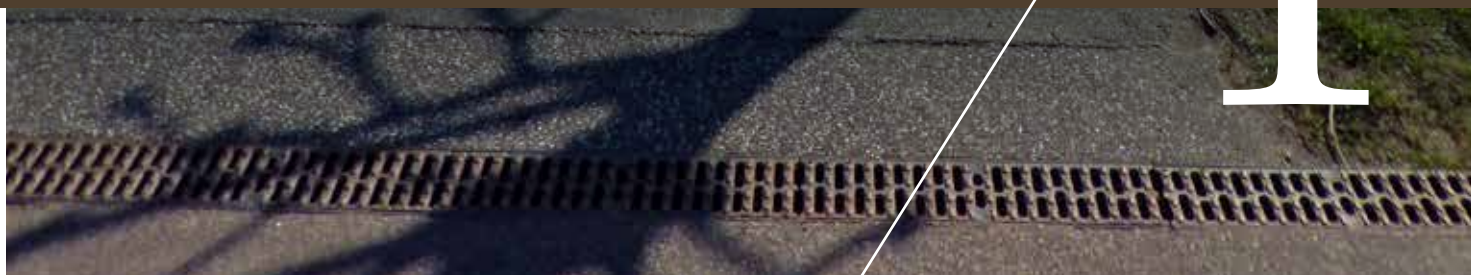

KIRKEGÅRDEN

Februar 2022

42. årgang

1

Funktionelt og
inspirerende inventar
til kirkegården

NYHED
Bikab Modus
120 el. 140 L kapacitet
Modulérbar

LANDSKAB
PARK & BYRUM

TLF: 7023 2999
WWW.G9.DK

INDHOLD

s. 04	Årskursus 2022 for DKL og FDK
s. 08	Skovkirkegård på Vestre Kirkegård i Horsens
s. 10	Livet på kirkegården
s. 16	Kolding Fælleskrematorie
s. 20	Shelterplads ved Veggerby Kirke
s. 22	Grøn omstilling - Så er det nu
s. 26	HKB - Hjerter- og kransebærere
s. 28	Spredning af aske
s. 30	Fra krematorie til regnskabskontor
s. 36	Erantis
s. 40	Kursustilbud
s. 44	Profil – Michael Daniel Hamerslag
s. 50	Kalender

FORSIDE

Kirkegårdene i Åbyhøj blomstrer stort set året rundt. Det er resultatet af mange års målrettet arbejde med plantning af buske, træer, stauder, blomsterløg og blomsterknolde.

Det kan man læse mere om i dette nummer af bladet. Foto fra Åbyhøj Kirkegård, Michael Hamerslag.

Redaktører:

Tommy Christensen
Mail: redaktion@danskekirkegaarde.dk
Tlf.: 20 41 61 86

Lene Halkjær Jensen
Helsingør Kirkegård
Mail: redaktion@danskekirkegaarde.dk
Tlf.: 26 24 72 28

Redaktion:

Anders Beck Larsen
Nyborg Kirkegårde
E-mail: anders@nyborg-kirkegaarde.dk
Annee Katrine Bonde
Sønderholm Kirkegård
Mail: sonderholm_kirke@mail.dk

Christian Høybye Hougaard
Gjellerup Kirkegård
E-mail: chha@km.dk

Hanne Ertbølle Gerken
Ribe Kirkegårde
Mail: hg@ribekirkegaard.dk

Mikkel Dalsby
Ballerup Kirkegårde og Krematorie
Mail: kgd@dalsby.dk

Jørn Skov
Tønder Kirkegård
Mail: tonder-kirkegaard@mail.tele.dk

Annoncesalg

Tommy Nilsson, Hvidovre Kirkegårde
Mail: tn@fkih.dk
Tlf. 23 45 35 56

Sekretariat:

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere
Springbakken 1
9230 Svenstrup J.
E-mail: kontor@danskekirkegaarde.dk
Tlf: 60 53 59 00

Layout og tryk:

Jello ApS
Tlf. 3145 0050
E-mail: da@jello.dk

Redaktionelt stof og annoncer til 'KIRKEGÅRDEN' nr. 2, 2022 sendes til redaktion@danskekirkegaarde.dk senest d. 20. marts 2022. Artiklernes indhold er ikke nødvendigvis et udtryk for Redaktionens, FDK's eller DKL's holdning.

ÅRSKURSUS 2022 FOR DKL & FDK

Velkommen til Årskursus 2022 for DKL og FDK. I år vil vi mødes til et afkortet årskursus i Helsingør på Hotel Bymose Hegn i dagene 9. – 10. maj.

Der afholdes Nordisk kongres i Finland til efteråret. Selve kongressen afholdes d. 14. – 16. september. Derfor rykkes og afkortes vores årskursus.

Mandag d. 9. maj

Der vil i år være leverandørudstilling, hvor der vil være god tid til at besøge de forskellige udstillere. Tag godt imod dem. Måske er der nogle gode tilbud denne dag, eller blot mulighed for at se på de forskellige ting, som leverandøren har med.

Danskerne tro, religiøse praksis og tilhørsforhold til folkekirken vil igen år være at finde i programmet. Fokus vil være fundene fra bog 2 – den kvalitative opfølgende del – der sætter ansigt på danskernes tro, religiøse praksis og tilhørsforhold til folkekirken. Der ses fx på hvordan interviewpersonerne taler om tro og de forskellige mønstre, der tegner sig i den henseende. Tilsvarende ses der på forskellige strukturer inden for religiøs praksis – hvad interviewpersonerne gør og hvordan de anskuer det, de gør. Endelig ses der på tilhørsforholdet, og hvordan de kollektive identiteter udfolder sig blandt interviewpersonerne.

Generalforsamlingerne for DKL og FDK kommer vi ikke uden om. For alle som har mulighed for det, vil der efter FDK's generalforsamling blive en gåtur til Helsingør Kirkegård, hvor Kirkegårdsleder Peter Folmer vil vise rundt. Det vil være en uformel og hyggelig eftermiddagstur.

Dagen rundes af med en forhåbentlig hyggelig og god afslutningsmiddag.

Tirsdag d. 10. maj

Ekskursionen vil i år gå til Hillerød Krematorium og Skansekirkegården. Vi forventer at vi skal høre lidt om det de pt. arbejder med, som bl.a. er bæredygtighed, udvikling af kirkegården, overgang fra ét kirkegårdssystem til et andet og krematoriedrift. Derudover skal vi selvfølgelig se kirkegården. Vi vil slutte turen af med et spændende besøg i Frederiksborg Slotshave, som rummer to vidt forskellige haveanlæg; nemlig Barokhaven og Landskabshaven. Vi vil her få en guidet rundtur i Barokhaven. Her står 4 guider klar til at tage imod os, hvor vi deles op i fire grupper, så alle får en god oplevelse.

Vel mødt til et par gode og inspirerende dage!

Tid og sted

9. – 10. maj 2022
Hotel Bymose Hegn
Bymosegårdsvej 11, 3200 Helsingør,
Tlf. 48 79 84 00
Mail: bymose@bymosehegn.dk

Tilmelding

Tilmelding til årsmødet sker via linket på FDK's hjemmeside: www.danskekirkegaarde.dk/aktiviteter/arsmode
Husk at notere eventuelle fødevareallergier i feltet bemærkninger.

Sidste tilmeldingsfrist er d. 11. marts 2022.
Tilmeldingen er bindende efter denne dato.
Ved afbud efter denne dato, kan det fulde beløb refunderes, hvis pladsen kan gives til en anden.

Pris

Pris: 3.200,- kr.
Tilkøb for frokost tirsdag: 225,- kr. ■

Årskursus 2022 finder sted på Hotel Bymose Hegn, der ligger i flotte omgivelser ved Nordkystens handelsby, Helsingør.

"Der vil i år være leverandørudstilling, hvor der vil være god tid til at besøge de forskellige udstillere. Tag godt imod dem. Måske er der nogle gode tilbud denne dag..."

Mandag eftermiddag er der mulighed for en gåtur til Helsingør Kirkegård.

Tirsdagens ekskursion starter på Skansekirkegården i Hillerød, hvor der også er mulighed for at se Hillerød Krematorium.

Ekskursionen slutter med en rundvisning i Barokhaven ved Frederiksborg Slot.

Program

Mandag d. 9. maj

10:00 - 12:00	Registrering, kaffe og leverandørudstilling
12:00 - 13:00	Frokost og udstilling
13:00 - 14:30	Danskernes tro, religiøse praksis og tilhørsforhold til folkekirken v/ Jais Poulsen eller Karen Marie Leth-Nissen
14:30 - 15:00	Kaffe og udstilling
15:00 - 16:00	Generalforsamling FDK
16:00 - 17:15	Helsing Kirkegård v/ Kirkegårdsleder Peter Folmer for alle interesserede og som har mulighed for det.
16:15 - 17:00	Generalforsamling DKL
18:00 - 18:30	Velkomst drinks
18:30	Afslutningsmiddag 3 retter

Tirsdag d. 10 maj

08:30	Afgang med bus fra hotellet
09:00 - 10:15	Rundvisning på Hillerød krematorium og Skansekirkegården
10:15	Afgang til Frederiksborg slotshave
10:30 - 11:45	Rundvisning i Frederiksborg slotshave
11:45	Afgang med bus til hotellet
12:30	Frokost for tilmeldte

PRODUCERET I DANMARK

25 års erfaring med produktion og servicering af elkøretøjer

Nu 100% elektrisk
Undgå afsvedne hække

STAMA MK-10 fuldelektrisk løvsuger

- Selvkørende og trinløs elektrisk regulering af kørehastighed
- Større sugeevne end tidligere - og lave driftsomkostninger
- Med fjernbetjening og indbygget ladeapparat

Knækstyret

STAMA Mini Basic EL

- Knækstyret: det kompakte og manøvrede køretøj til kørsel på områder med snævre passager
- 2 kørehastigheder for maximal sikkerhed og komfort
- Hydraulisk tiplad som standard - med mulighed for manuelt drejelad, så der kan tippes i 180°

STAMA Parker EL

- Vedligeholdelsesfrie gelbatterier
- Lad med 3-vejs tip
- Pålidelig og let at betjene

STAMA Multi EL m. ELS-L

- Smalt køretøj m. hydr. drejelad og affjedret foraksel, kombineret med støjsvag elektrisk sugeenhed

STAMA Mini RS EL m. ELS-B

- Knækstyret og med vendbar førersæde og hydr. tiplad, kombineret med støjsvag elektrisk sugeenhed

SE OG PRØV DET STORE UDVALG AF STAMA MASKINER HOS:

- Almas Park & Fritid, Ålborg & Brønderselv
- Lading Maskinforretning ApS, Tilst
- Anker Bjerre A/S, Holstebro & Lemvig
- Herning Skov, Have & Park A/S, Herning
- Vemas A/S, Vejle
- Varde Have og Skovmaskiner ApS, Varde
- Esbjerg Park & Havemaskiner ApS
- Hans Holm A/S, Tinglev
- Sønderborg Skov- Park & Have Maskincenter ApS, Sønderborg
- Heden Maskinforretning A/S, Ringe
- Havdrup Maskinforretning A/S, Havdrup

GMR
Care for the ground

STAMA

STENSBALLE

NESBO

ELKÆR

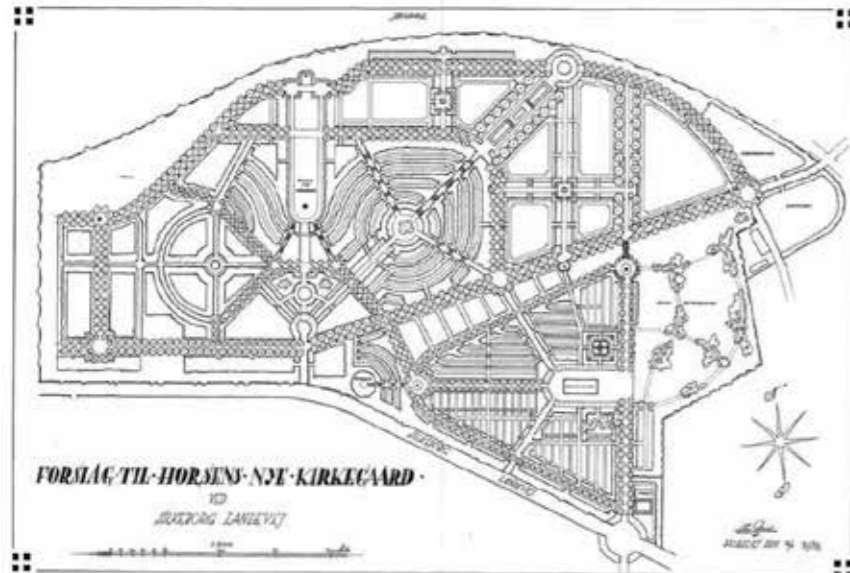
GMR maskiner a/s
Saturnvej 17
DK-8700 Horsens
Tel. +45 75 64 36 11

www.gmr.dk

SKOVKIRKEGÅRD PÅ HORSENS VESTRE KIRKEGÅRD

Af Dennis Næser, dgn@horsenskirkegaarde.dk
Kirkegårdsleder, Horsens Kirkegårde

Et skitseforslag fra 1928 viser, at der allerede dengang var tænkt på gravpladser i skovliggende omgivelser.

Skovkirkegården på Vestre Kirkegård i Horsens blev indviet den 29. oktober 2021. Den er anlagt i en veletableret gammel bøgeskov, som er en del af kirkegården.

Skovkirkegården har været længe undervejs... På et skitseforslag fra 1928 kan man se, at den østlige, højt liggende del af Vestre Kirkegård, mod Skanderborgvej, skulle anlægges med en plantning af træer. Træerne – Bøg – blev plantet og giver nu skygge til gravpladserne i den nye skovkirkegård, der forholdsvis enkelt kunne etableres og gøres tilgængelig. Skovkirkegården er tegnet af Landskabsarkitekt Charlotte Skibsted.

Skovkirkegården

I forbindelse med anlæggelsen af skovkirkegården, er der

fjernet større grupper af selvsået vegetation. Det er planen at den naturlige bøgeskovbund med anemoner her skal fremmes. Stierne, der er anlagt med grus, er tilgængelige for gangbesværede og følger terrænkurverne. Ud over anlæggelsen af stierne, har det ikke været nødvendigt at ændre væsentligt på det eksisterende terræn.

Urnegravstederne er anlagt i skovbunden uden markering af den enkelte grav. Der er i første omgang forberedt 6 gravområder, spredt i skovbunden, hvoraf de 2 er placeret tæt på indgange og begge med handicapvenlig tilgængelighed. I de 6 gravområder er der plads til ca. 350 gravpladser og der er mulighed for at anlægge flere gravområder, hvis behovet med tiden skulle opstå.

Hvert gravrum har en stele med et vievandsmærke, der viser at gravområdet ligger på indviet jord.

På stelen ved det enkelte gravområde, kan navne på de afdøde angives.

Skovkirkegården afgrænses mod den øvrige del af kirkegården med et ensidigt stengærde. På toppen af stengærdet er der en bred græsribat, der skråner ned mod gravområderne.

Adgangen til skovkirkegården sker via to nye indgangsportaler med bænke i siderne. Indgangsportalene kan også fungere som et opholds- og mødested.

Markering

Der er valgt granitsteler til markering af urnegrav-områderne. Hver granistele har udsmykning på toppen i form af vievandsmærker, som vi kender det fra kirkernes indvielse for århundreder siden. Hvert gravrum har hver sin stele med viemærke, hvor navne på afdøde kan angives. Vievandsmærket i forskellig udformning afspejler og fortæller, at stedet er indviet.

Afgrænsning

Skovkirkegården afgrænses mod den øvrige del af kirkegården med et ensidigt stengærde. På toppen af stengærdet er der en bred græsribat, der skråner ned mod gravområderne. Den skrånende græsvold er plantet til med løgvækster.

Adgangen til skovkirkegården sker via to nye indgangspor-

taler med bænke i siderne. Indgangsportalene kan også fungere som et opholds- og mødested. Markerede adgange kendes fra herregårdsskovene, som fx. Dyrehaven nord for København. Det er også en nordisk tradition, at adgangen til kirkegården sker via en portal; en himmelport.

Interesse

Behovet og interessen for alternative gravformer er vokset gennem de senere år og det har derfor været en oplagt mulighed at inddrage denne del af kirkegården til skovbegravelse. Flere har vist interesse for skovkirkegården og der har gennem længere tid stået flere urner i venteposition i kirkegårdens Kolumbarium. Den første urnenedsættelse skete allerede få dage efter indvielsen den 29. oktober 2021. ■

LIVET PÅ KIRKEGÅRDEN

Tekst og foto: Lone Hage Rasmussen, lone.vhkirker@gmail.com
Graver, Himlingøje og Vråby kirkegårde

Som vi siger i faget så kan jeg lide at have folk under mig, de ikke siger mig imod. Mit skønne arbejde giver mig mening med mit liv og en fast indtægt hele året.

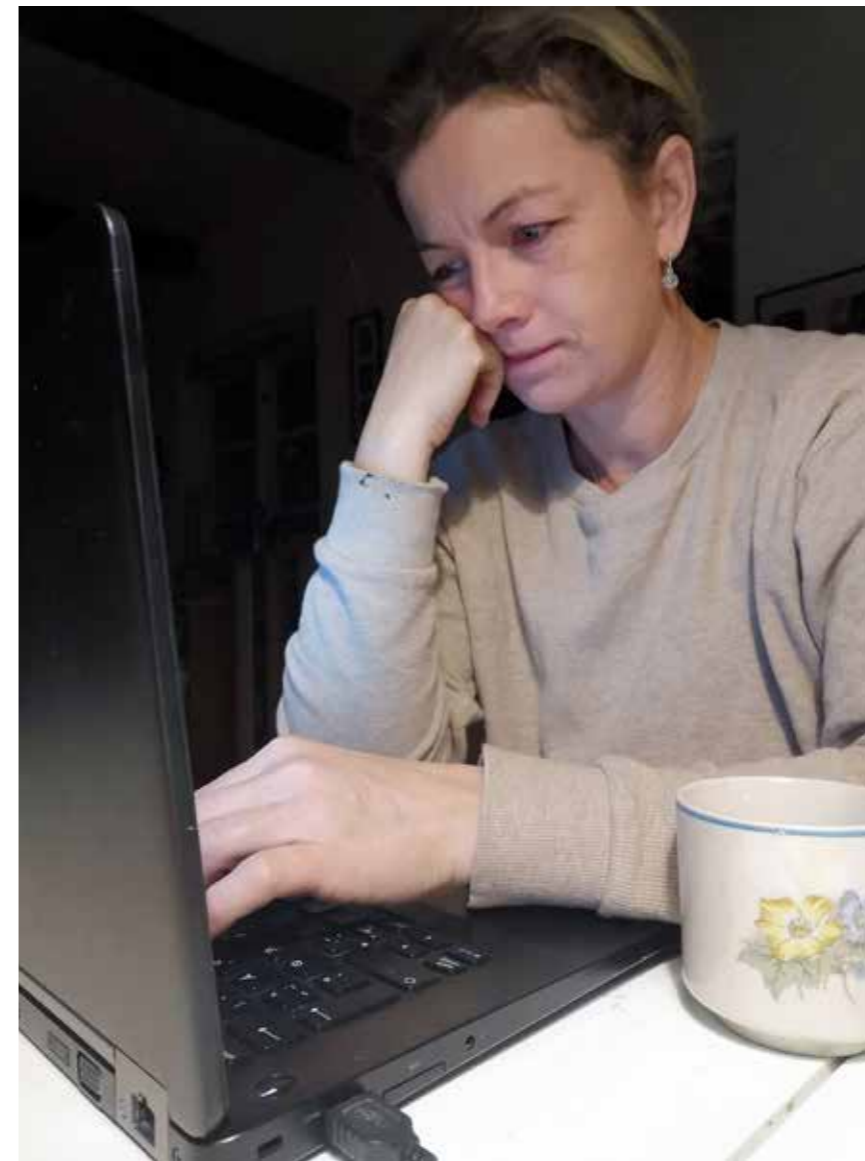
”Et øjeblikbillede af en kirkegård siger ikke så meget. Der er som regel dødstyle...”

Det var en grå og kedelig dag, da min medhjælper og jeg kørte rundt og kiggede på grandækning på forskellige kirkegårde. Vi hyggede os med en dase-rundt-dag. Ved i hvad min medhjælper sagde da han gik ind i bilen bagefter?

Av!

Kirkegårdene var ligeså triste som vejret. Grandækningen fremstod grov, lagt på gammeldags uergonomisk måde. Det undrede os at der ingen visioner, nytænkning og frodighed var at spore generelt.

Hvorfor ser nogle kirkegårde så misligholdte ud? Penge, menighedsråd, medarbejdere, provstiudvalg?

Arbejdet forandrer sig efterhånden, man får mere ansvar. Meget nyt er kommet til på få år, bl.a. biodiversitet, så behovet for ny læring er konstant.

Graver

Jeg fik min ungdomsdrøm opfyldt for 16 år siden da jeg fik mit første graverjob. Begynderfejl laver alle, det gjorde jeg også. Jeg var faglært, men mener at det vigtigste er interessen og viljen til at blive bedre.

Jeg lærte af nabograveren, hvor jeg også var medhjælper nogle timer. Jeg så hvordan han førte protokol og hvordan han gravede huller. Jeg tog i erfagruppe og på de obligatoriske 5 ugers graverkursus i Svendborg.

Et øjeblikbillede af en kirkegård siger ikke så meget. Der er som regel dødstyle. Det tager flere år at rette op på noget skidt. Udviklingen med færre kistegrave og lavere befolkningstal på landet tager tid at rette til. Ændringer tager et par dage, op til 60 år!

Budgetter, mandskabstimer og samarbejde med menighedsrådet er afgørende. Derudover skal regulerende ændringer som fældning af et stort træ og lignende godkendes hos provstiudvalget, hvor godkendelser hurtigt kan koste penge til stiftskonsulenter. Vores udviklingsplan i Vråby har foreløbigt kostet en del over 50.000 kr.

Som vi siger i faget så kan jeg lide at have folk under mig, de ikke siger mig imod. Mit skønne arbejde giver mig mening med mit liv og en fast indtægt hele året. Jeg passer bedst til en graverstilling ude på landet. En by dræner mig, indendørs arbejde kvæler mig. Mit arbejde er nemt at køre til, jeg kender sognebørnene og tilrettelægger selv mit alsidige arbejde. Monotont arbejde keder mig, en medhjælperstilling ville virkelig kede mig. En større kirkegårdslederstilling er måske mig om 10 år, men ikke nu.

Som enlig med hjemmeboende børn, som skal følges til tandlæge onsdag kl. 14, har jeg brug for frihed til selvtilrettelagt arbejdstid.

Jeg håber at vi gravere kan bevare vores stillinger. Sammenlægninger og overdragelse til store bykirkegårde er en nødløsning. Rent praktisk/økonomisk giver det ingen mening. Jeg har frihed under ansvar, men skal ikke gå i stå, hellere i bro. På den måde bevarer vi vores frihed under ansvar.

Jeg beundrer medhjælperne, lønnen er dårlig, de bliver måske vinterfyret og arbejdet er hårdt. Jeg har ikke en frygt for at en dygtig medhjælper vil vælte mig af pinden, jeg ser det som et godt team at vi er flere der er dygtige til mange ting.

Undervejs

Jeg voksede op med lavt selvværd, det kan jeg se i dag. Det udmøntede sig i dårlig indlæring. En stille forsagt

elev spørger ikke, kræver ikke, ses ikke. I min kuffert til gartnerskolen som 16-årig i 1996 var det med. Det tog også med til min elevplads i parkafdelingen i Søllerød kommune. Den ene gang jeg spurgte om noget var det forgæves. Så blev Lone atter tavs.

Jeg fortsatte mine ungdomsår i private firmaer inde i staden. Skønne lære- og festrige år. 12-taller har jeg ikke mange af, middel i karakterer og tøj. Var jeg i tvivl om en opgave turde jeg ikke spørge om vejledning. Den erfaring gør at jeg i dag er meget opmærksom på om opgaverne er forstået hos andre.

Uddannelse og netværk

Siden 2018 jeg har været på to mindre kirkegårde, Himlingøje og Vråby på Østsjælland. Jeg ønsker mig dage, hvor jeg kan komme i mesterlære hos en dygtig kollega. Kirkegårdsledere har gode netværk og kurser, graverne har kun det de selv er i stand til at lave.

Kurser er svære at få ja til, især hvis de koster penge. Med unger hjemme kan et to dages kursus i Jylland være umuligt. Arbejdet forandrer sig efterhånden, man får mere ansvar. Meget nyt er kommet til på få år, bl.a. biodiversitet, så behovet for ny læring er konstant.

Jeg vil gerne lære og hjælpe andre med at de kan lære. Derfor blev jeg uddannelsesvejleder, som kunne rådgive andre i folkekirken. Kirkeministeriet sparede projektet væk og lavede i stedet en Guidet brochure 'Uddannelse og kompetenceudvikling i folkekirken'. Jeg ved ikke hvem der har den i skuffen, men der gør den jo ingen gavn. Mund-til-mund metoden siger jeg... ja det er ikke frækt. Det er et virkeligt møde med dig, lidt kørepenge, en kursusdag om året og et par viktimer i ny og næ, som KM skulle betale.

Tænk at lære noget nyt. Tænk om jeg kunne få flere på efteruddannelse via mund-til-mund metoden. Ikke

på den frække måde, kysene får min kæreste jeg har i skrivende stund.

Selvværdet har det okay fint i dag som 42-årig. Det vil jeg nyde så længe det varer: "Selv den stærkeste cigar bliver en dag til aske" (Storm P). ■

Lone Hage Rasmussen er graver på to mindre kirkegårde, Himlingøje og Vråby på Østsjælland. Hun har sin egen klumme – Livet på kirkegården - på Kirke.dk, hvor hun skriver om arbejdsopgaverne på en kirkegård og nogle af de tanker og overvejelser der dukker op i mødet med mennesker og livet, som det udfolder sig på en kirkegård.

Bæredygtige kister lavet af genbrug og papir er blevet en del af udvalget hos bedemænd.

- Vi skal nok lige vente til det er holdt op med at regne.

Gengivet med tilladelse fra Jens Julius Hansen

JOHN DEERE

En traktor -
Mange muligheder
John Deere 1026R

STAMA **Mini Basic EL**
ideel til kirkegården

Støjsvag · Lille venderadius
Hydraulisk tip-lad

ARS

Professionelt
Beskæreværktøj

FÅ GODE RÅD OG VEJLEDNING
- book en demo eller et møde

Leif på tlf. 20 54 69 66
lm@havdrup-maskinforretning.dk

Børge på tlf. 51 29 41 69
bg@havdrup-maskinforretning.dk

4/3 HAVDRUP
MASKINFORRETNING

Salbjergvej 4 - 4622 Havdrup - Tlf. 46 18 55 44
Se mere på www.havdrup-maskinforretning.dk
Vi tager forbehold for eventuelle trykfejl

Bæredygtigt og smukt gravminde

Gravvasens dele er produceret af bæredygtige materialer. Den udvendige cylinder og låget er udført i aluminium. Det gør dem slidstærke og sikre, at de kan genanvendes til andre formål.

Den indvendige blomstervase er udført i genbrugsplast fra brugte fiskegarn.

De udsmykkede låg er udført i rene materialer; ler, glas, granit, kobber eller bronze.

Til al emballage er brugt FSC mærket pap.

Lysvase

Blomstervase

GRAVVASEN®

Se de mange muligheder eller kontakt os her
www.gravvasen.dk · info@gravvasen.dk

KOLDING FÆLLES- KREMATORIE

Af Bo Sommerby, faelleskrematoriet@firma.tele.dk
Leder, Kolding Fælleskrematorie

Den nye tilbygning er placeret til højre for skorstenene

Her lidt nyt fra Kolding fælleskrematorie. År 2021 har været et travlt år for os på Kolding fælleskrematorie, med mange nye tiltag.

Krematorie udvidelse

Den 21. april 2021 blev vores nye ovn (Ovn 3) sat i drift. Ovnene er fra Mitab og er nærmest identisk med de 2 andre ovne, bortset fra at den kan tage XL kister med op til 1 meters bredde.

Brandsoft stregkodesystem

Den 17. maj 2021 blev Brandsoft stregkodesystemet implementeret og idriftsat. Vi er blevet rigtig glade for systemet som har digitaliseret og effektiviseret vores sagsbehandlingsproces. Systemet er endvidere blevet taget rigtig godt imod af bedemændene, hvoraf en del kendte systemet i forvejen fra andre krematorier.

Brandsoft systemet gør os bl.a. i stand til at sende regninger via E-boks og til at modtage fakturaer direkte ind i Brandsoft systemet via et GLN nummer. Ligeledes har vi i 2021 implementeret en delvis digitalisering af vores bogføringsproces.

Venteværelse til pårørende der selv afhenter urnen

I 2021 har vi lavet et venteværelse til de pårørende der har valgt selv at afhente urnen. I venteværelset er der en trykknop der via WIFI giver ringesignal til vores mobiltelefoner når den aktiveres. Urnesedlerne, som skal underskrives af de pårørende, befinder sig i skrivepulten.

Webside

Den 18. oktober 2021 gik Kolding krematories webside live: www.koldingkrematorie.dk

Den nye ovn 3.

De 3 stationer hvor bedemændene registrerer ankomsten og udskriver stregkodemærkatene til kisten og urnen.

Det er en lille simpel informativ webside, hvor man kan se åbningstider, adresse, kontakinfo, priser m.m.

Ovn optimering og vedligehold

Ovn 2

I uge 25 fik ovn 2 udskiftet alt murværket. Mere end 10 tons murværk blev taget ud af ovnen og dens røggas kanal

og nyt murværk blev indsat. Det var et stort og omkostningstungt projekt som, med vores driftsmønster, skal udføres ca. hver 10. år. I 2022 skal ovn 1 igennem samme omgang.

Udskiftning af styrebokse for gasstyring af ovn 1 og 2

Gasstyringen af ovn 1 og 2 er fra 1999 og er i de sidste år

Nybygget urne reol i ubehandlet mahogni træ med nummererede pladser til urnerne. Til venstre bedemændenes "label hotel" hvor hvert bedemandsfirma har sin egen lille hylde til intern brug. Kolding krematorie har ca. 100 urne pladser og 52 køle/frost pladser, hvoraf bedemændene kan tilgå de 36 af køle/frost pladserne.

Panoramabillede af venteværelse.

begyndt at give problemer. Idet at man ikke længere kan få reservedele til systemet, så er vi i gang med at udskifte styreboksene på ovn 1 og 2. Ovn 1 er blevet udskiftet i december måned '21 og ovn 2 skal have skiftet boksene i starten af 2022.

Energioptimering af ovnene

Vores nye ovn 3 fik i 2021 installeret temperatur sensorer i ovnkappen, der, i tilfælde af høj temperatur, vil øge røggassugerens omdrejninger og derved undgå varmeskader på den instrumentering som befinder sig inde i ovnkappen. I 2022 vil ovn 1 og 2 også få installeret denne ekstra sikkerhedsanordning.

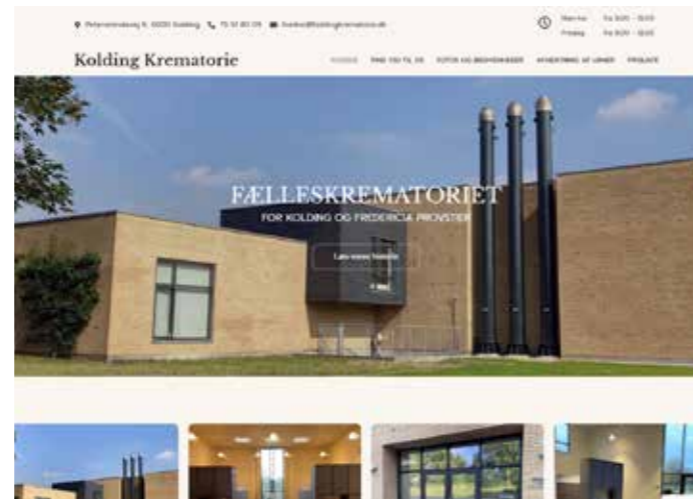
Med dette tiltag vil vi nu kunne holde et meget lavere undertryk i ovnene når de, om natten, ikke er i drift og således trække mindre varme ud af dem, resulterende i

en væsentlig højere start temperatur om morgenen, når ovnene sættes i drift.

Ligeledes implementerer vi i 2022 en optimeret opstartsstyring, hvor man går ind og ser hvor meget effekt som ovnenes murværk kan optage og så kun tilfører den nødvendige energi dertil. Den nuværende styring tænder brænderne på max effekt indtil ovntemperaturene er opnået og meget af denne energi ryger op gennem skorstenene, da murværket ikke kan optage så meget energi.

Vi forventer at ovennævnte tiltag vil medføre væsentlige energibesparelser.

Ved udgangen af 2022 vil vi således, med 3 godt vedligeholdte, opdaterede og optimerede ovne, mene at være godt rustet til fremtidens udfordringer. ■

Kolding fælleskrematories website gik online d. 18. oktober 2021.

Kim Poulsen
Mobil 40 32 11 90

Lunikvej 9
2670 Greve
Tlf. 43 45 11 90

ks-treecare.dk

Kirkegårdskonferencen 2022

Torsdag den 10. marts på Nyborg Strand

Vi sætter fokus på grøn omstilling: Hvad er rammen og hvordan gribes opgaven an. Hør bl.a. disse indlæg:

- **Naturen som inspiration til udformning af kirkegården**
Martina Rahkonen, landskabsarkitekt MMA MDL, Wad Landskabsarkitekter
- **Inspiration til begrænsning af CO₂-udledning**
Anders Bonde, provst, Faurskov Provsti
- **Mange dilemmaer i spændingsfeltet mellem tradition og forandring**
Katinka Schyberg, antropolog og ph.d.-studerende på IT-universitetet

Hvis COVID-19-situationen hindrer en fysisk konference, gennemføres den i stedet online som et webinar.

Program og tilmelding: www.ign.ku.dk/kirkegaarde

Schäffer

2428 SLT
Kompakthed og styrke i skønneste forening!

- KUN 89 cm bred
- KUN 189 cm høj
- MEN løfter 1000 kg på palle helt til top!

WWW.SCHAEFFER.DK
+45 99 28 29 30
HELMSSERVICE

LAGERFØRENDE FORHANDLERE

Anker Sørensen, Holstebro	97421010
Almas Park & Frind, Aalborg	96330300
A.P. Jørgensen, Ribe	75202977
Farsø Maskinhandel	98332222
Glamsbjerg Maskincenter	64721460
Hans Holm Maskinforening, Tingløse	74644894
Hansen Auto & Maskinservice, Esbjerg	22372111
Hadsten Maskiner	25295888
Henrik A. Fog A/S	43966811
Helms TMT-Centret, Herning	99292930
Helms TMT-Centret, Aarhus	86109108
Helms TMT-Centret, Ringsted	57611100
Maskincenter Roskilde	46372702
Middjurs Traktorlager A/S, Niemtofte	86398480
O. Søndergaard & Sønner, Otterup	49011102
Sivertsen A/S, Roskilde	46235522
Sivertsen A/S, Bornholm	56947450
Veggerlev Landbrug & Maskinservice ApS	24600050

Schäffer CONSTRUCTION
DIN KOMPROMISLØSE HJÆLPER NÅR ARBEJDET BLIVER RIGTIG TUNGT!

Digitalt Kirkegårdskort

OPMÅLING I HELE DANMARK

13	123	127	256	260	264
14	124	128	257	261	265
15	125	129	258	262	266
16	126	130	259	263	267

- Opmåling
- Kort
- Plejeplaner
- Rådgivning
- Protokoller
- Afsætning
- Ajourføring
- Nummerering
- 25 års erfaring

Landinspektørcentret A/S
Nygade 46 - 7400 Herning - Tlf. 97 12 36 88
herning@lcdk.dk - www.lcdk.dk

WEIDEMANN
designed for work

Nyhed!
Weidemann 1260 LP med kabine eller fast tag

Masser af udstyr i dansk topkvalitet fra Nesbo

Weidemann er en kraftfuld hjælper med et stort udvalg af udstyr til kirkegårdsarbejdet - ring til os og hør mere:

- Lave og smalle passager klare uden problemer.
- Vridningsfast læssearm til præcist arbejde og utrolige løftehøjder. Høj drivkraft. Stor manøvrerdygtighed.
- Enkelt skift af redskab uden udstigning af maskinen.
- Kombineret motor, førerplads, dæk mv. til jeres opgaver og behov.
- Let at transportere på anhænger.
- All-round maskiner til alle årstider.

Stemas A/S
Hadsten 86 43 49 00
Vojens 74 54 55 55
Køge 57 61 46 67
Roskilde 46 15 36 00

www.stemas.dk stemas@stemas.dk

STEMAS
Maskinleverandør siden 1981

SHELTERPLADS VED VEGGERBY KIRKE

Af Dorte Koldsø,
koldsoe@get2net.dk

Den nye shelterplads ved Veggerby Kirke.

Så lykkedes det at få shelters ved Veggerby Kirke; to styks, samt borde med bænke og to bålsteder.

Det var i første omgang menighedsrådets plan at få lavet shelter pladsen, men som offentlig institution kunne vi ikke søge om økonomisk støtte til projektet.

Menighedsrådet bad derfor Veggerbys Sogns Beboerforening om hjælp, og de gik straks i gang med det store arbejde for at få økonomien og alle tilladelserne på plads. Beboerforeningen søgte Landsbyrådets Projektpulje i Rebild Kommune og Jutlander Bank om støtte - og de sagde begge ja.

Dorte Koldsø og Veggerby Kirkes graver, Ellen Godiksen, glæder sig over at trætte vandrere nu kan finde ly ved Veggerby Kirke.

Veggerby Kirkes offentlige toiletter bliver ofte brugt af hærvejsvandrere. Nu kan de også overnatte på stedet.

Men det var en langvarig proces at få alle de nødvendige tilladelser på plads. Både en byggetilladelse hos Rebild Kommune, en nabohearing, samt en tilladelse hos Fredningsmyndighederne og Aalborg Stift, skulle på plads.

Efter flere måneders ventetid, kunne de arbejdsomme frivillige endelig gå i gang med etableringen af den flotte shelterplads.

Pladsen havde officiel indvielse den 29. august 2021 med en flot friluftgudstjeneste. ■

GRØN OMSTILLING: SÅ ER DET NU

Af Tilde Tvedt, tit@ign.ku.dk
Landskabsarkitekt MDL, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning

Kirkegårdens maskiner (her på Ry Kirkegård) er en potentiel mulighed for at reducere CO₂-udledningen. Forslag 12 i Favrskov Provstis klimarapport lægger op til, at der fremover udelukkende købes maskiner, der er eldrevne. Foto: Elzelina van Melle

Årets kirkegårdskonference sætter fokus på grøn omstilling på kirkegårdene: Hvad er rammen og hvordan gribes opgaven an. Tiden er moden til handling.

Vi hører om det tidligt og silde – grøn omstilling. Men hvad er det for en fisk – og hvordan kan den tilberedes i kirkegårdssammenhæng? Det korte svar er: På mange måder. Klimakrisen påvirker det meste af al ting, så der er mange muligheder for at give sig i kast med initiativer, der

bidrager til et mere bæredygtigt samfund. Lige nu er der et stort vindue for at komme i gang, men også nogle udfordringer. En af dem er motivation. En anden er at få reelle resultater ud af det, man gør. Det er afsættet for Kirkegårdskonferencen 10. marts – og for denne smagsprøve.

Den helt store model

I 2019 vedtog Folketinget at reducere Danmarks udledning af drivhusgasser med 70% frem mod 2030. Det fik

Grøn omstilling handler også om at styrke biodiversiteten. Her ses en vejrabat i Ballerup før (tv.) og efter (th.) forsøg med harvning. Et halvt år efter harvningen dominerede fremspirede blomsterplanter over græsserne. Foto: Maria T. Østengaard

daværende provst Anders Bonde i Favrskov Provsti op af sofaen: "Det gik for alvor op for mig, at kirken og kirkegårdene også er nødt til at bidrage, hvis vi som land skal nå det mål."

Derfor har det østjyske provsti som et af de første fået udarbejdet en plan for, hvordan de 35 sogne kan bidrage til det nationale klimamål. Det handler ikke om at slå ud med armene, men i høj grad om at sætte konkrete mål og guide menighedsrådene til at arbejde med opgaven 2020-2030, forklarer Anders Bonde.

Inspiration til CO₂-reduktion

Mindst halvdelen af planens 36 forslag vedrører kirkegårde og kirkejerde, både driften og indretningen af arealerne. Det handler bl.a. om elektrificering af maskinparken, kompost i stedet for sphagnum og træer og buske på mindst en tiendedel af arealet.

Planen konstaterer, at kirkegårdene står for ca. 12 pct. af provstiets CO₂-udledning, og at udledningen relativt nemt kan reduceres med 30-40 procent. At komme op på det nationale mål om 70 procents reduktion vil kræve en meget anderledes og mere ekstensiv drift med et væsentligt lavere forbrug af materialer som sommerblomster, gran o.l. Det vil gøre kirkegårdene mere naturprægede – en udvik-

ling, der allerede er på vej på basis af brugernes ønsker, konstaterer provstiet i planen.

Medarbejderne i front

Medarbejderne er i front i gennemførelsen, hvilket i høj grad stimulerer motivation og engagement, fortæller Anders Bonde. Planen har betrykket medarbejderne i, hvad der skal gøres. De føler sig medinddraget og ansvarlige på en ny måde, også fordi de ser sig selv som en slags ambassadører i udmøntningen af en nødvendig udvikling i samfundet. "Vi har haft markvandring på hinandens kirkegårde, folk inspirerer hinanden, og indsatsen giver udvikling og stolthed. Medarbejderne har ikke længere paraderne oppe, fordi vi arbejder meget konkret med opgaven," siger Anders Bonde.

Græsarealer med større variation

Forskere fra Københavns Universitet har fat i et andet hjørne af de konkrete handlemuligheder – i samarbejde med Ballerup Kommune. I et 5-årigt forsøg undersøger de, hvordan man kan reducere græssernes dominans i vejrabatter og skabe større biologisk variation, som også omfatter flere blomsterende urter.

Mange kirkegårde eksperimenterer allerede med at lade plænegræsset gro, men mange har også erfaret, at det

ikke i sig selv giver flere blomster til gavn for natur og mennesker. Den grundlæggende udfordring er, at et tæt græsdekke er vanskeligt at gøre mere artsrigt, især hvis jorden indeholder meget næring. Den balance kan man ikke ændre med et fingerknips, men målrettet forstyrrelse og lav plejeintensitet kan sætte en positiv proces i gang. De to forskere Mona C. Bjørn og Marian Ørgaard arbejder på at finde ud, hvordan det bedst kan gøres.

Jordbehandling en mulighed

De foreløbige resultater viser bl.a., at harvning af dele af græsarealet øgede andelen af andre urter end græsser. Det tog et par måneder for de fremspirede urter at vokse sig store, men et halvt år efter harvning dominerede de over græsserne i den ene af de undersøgte vejrabatter. Generelt havde de harvede felter et højere antal plantearter end de uharvede kontrolfelter.

Udsåning af en frøblanding øger artsantal og blomsterdekke en smule. Hvis frøene ikke kan indsamles lokalt, f.eks. ved borgerinddragelse, er det dog forskernes anbefaling kun at harve og derefter lade plantearter fra omegnen indfinde sig selv.

Hør mere den 10. marts

Se hele programmet for Kirkegårds konferencen på www.ign.ku.dk/kirkegaarde, hvor man også kan tilmelde sig. Hvis COVID-19 betyder, at vi ikke kan mødes i Nyborg, samles vi i stedet til et online webinar, hvor alle tilmeldte kan følge med i oplæggene fra deres pc.

Konferencen arrangeres af Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet i samarbejde med Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte og Landsforeningen af Menighedsråd. ■

Grøn omstilling

handler om at udvikle alle dele af samfundet i en mere bæredygtig retning inklusive styrkelse af den biologiske mangfoldighed. En vigtig ingrediens er at reducere udledningen af CO₂ og dermed begrænse den globale opvarmning og dens følger. Grundlæggende gøres det ved at udskifte fossile energikilder som olie og kul med vedvarende energi. Det berører i sidste ende store dele af vores hverdag og arbejdsliv.

INSPIRATION TIL FORÅRET PÅ KIRKEGÅRDENE

DS - Gravstenssikring

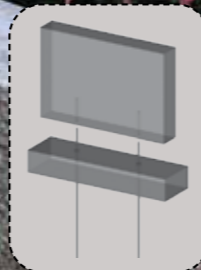
- Danske fagfolk med kendskab til kirkegårdene
- Indgående indsigt i arbejdsmiljøregler
- Tilbudsgivning
- Billedokumentation af alle projekter
- Gennemprøvede løsninger
- Kvalitetskontrol

Danske
Stenhuggerier
minder & mennesker

Tlf. 70 250 650

E-mail: sikring@stenhuggeri-as.dk

www.danske-stenhuggerier.dk

Det er en tilbagevendende glæde hvert år, når de første forårsbebudere begynder at titte frem og hilse foråret velkommen.

De forårsblomstrende løg og knolde kan bruges på mange forskellige måder; det er nærmest kun fantasien, der sætter grænsen...

Hvordan ser foråret ud på din kirkegård?

Fantasien og de kreative idéer er der uden tvivl masser af, rundt om på de danske kirkegårde...

Vi kender jo nok alle sammen lidt til det der med at "vi gør som vi plejer" – men at det også kan være rigtig godt at blive inspireret til at prøve noget nyt.

De blomstrende forårsbebudere kan bruges på mange forskellige måder; i løgplæner, som bund i buskadserne, på gravstederne, som en del af et blomstrende bed med en

lang blomstringssæson, eller...?

Har i gode idéer til velfungerende kombinationer af blomsterløg og stauder eller andre gode måder at fremhæve forårets blomsterflor på?

"Genbruges" nogle af alle de forårsløg, der stilles i potter på gravstederne – eller bliver de smidt ud?

Mulighederne er mange; del gerne de gode erfaringer med kollegerne – også selvom det måske ikke gik helt som forventet...

I opfordres hermed til at sende billeder og en lille beskrivelse af, hvordan i bruger forårsløg og forårsblomster på kirkegården; til inspiration for alle, der arbejder med, eller har interesse i, at gøre foråret på de danske kirkegårde endnu mere farvestrålende og blomsterrigt. ■

HKB – HJERTE OG KRANSEBÆREREN

Af Hanne Bøgedal, boegedalhanne@gmail.com
Indehaver, Boegedahl Design

Hjerte- og kransebæreren fremhæver de smukke blomster ved begravelseshandlingerne.

I vores blomsterverden siger vi, at alt hvad der ligger på gulvet taber værdi og status.

Frem for at lade hjerte og kranse ligge på gulvet, som man typisk ser det i dag, til begravelser og bisættelser, hæver hjerte- og kransebæreren blomsterne helt fra underlaget og giver dem et nyt visuelt udtryk.

Derfor har jeg udviklet et produkt, en hjerte- og kransebærer, til fremhævelse af de smukke blomster til begravelseshandlingerne.

Oftentimes bliver hjertene og kranse hævet af, hvad man lige har ved hånden; det kan eksempelvis være små træstykker, oasisblokke eller sågar et par salmebøger. Når de

bliver sat på hjerte og kransebæreren, bliver blomsterne præsenteret rigtig flot og forsvinder ikke i mængden. Samt at det giver mere plads ned langs gangen.

Tips

Få blomsterhandleren til at dræne vandet fra kranse og dekorationer inden de leveres, så der ikke drypper vand ud på gulvet, når de stilles på skrå i Hjerte- og kransebæreren.

Det er et flot og æstetisk produkt og generer ikke øjet i en kirke. Hjerte- og kransebæreren kan bruges på forskellige måder, med og uden hylde på, kan også vendes rundt så den har en anden hældning.

Hjerte- og kransebæreren kan bruges med eller uden hylde og vendes, så den får en anden hældning.

Det kan også bruges på selve gravstedet til en mindedag eller en smuk kranse til jul.

Ideen og opgaven

Hjerte- og kransebæreren blev til i forbindelse med en opgave, som min daværende chef, Pia Aggerholm, fik af vores nærmeste kirke. Kirketjener Torben Kjær efterlyste et produkt til at fremhæve og præsentere blomsterne på til begravelser og bisættelser. Han havde nogle specifikke krav til produktet, Det skulle bl.a. have en max given højde, så kisten kan bæres ud uden man støder i mod blomsterne. Det skal kunne tåle vand og det skulle være æstetisk og pænt lavet.

Efter 3 prototyper og en del ændringer undervejs, nåede jeg frem til dette produkt, som jeg har kaldt en Hjerte- og kransebærer (Forkortet HKB).

Da jeg viste det til Torben Kjær udbrød han, det her kommer alle kirker i Danmark til at ville have, og det findes ikke andre steder. Så vidt jeg ved, heller i Norden og Europa.

Om Hjerte- og Kransebæreren

Jeg har udviklet HKB i samarbejde med Midtjysk Rørbuk, som er ejet af Rene Bjerre Pedersen. Han er en god sparringspartner og ved hvordan man griber sådan en opgave an.

For mig er kvalitet, dansk design og produktion i hovedsædet.

Jern stativet bliver lavet i Thorning af Midtjysk Rørbuk. Det bliver derefter sendt til Herning, hvor det bliver pulverlakeret i en mat sort farve af et firma der hedder HN Coating. Hyldeerne bliver lavet i Vejle af Torring A/S. ■

Hanne Bøgedal

Jeg hedder Hanne Bøgedal, født og opvokset i det naturskønne Ry, mellem Silkeborg og Skanderborg. Dog har jeg været tilknyttet Skive og Salling egnen i mit voksenliv. Her fik jeg mine tre døtre. Da den yngste var færdig på gymnasiet, ville jeg gerne tilbage til mine rødder i Ry, hvor jeg har mine forældre og søskende.

Jeg holder meget af vandreture i skovene, ved søer og langs Gudenåen. Jeg er vinterbader eller bare en som bader året rundt. Det giver ro og plads til fordybelse, nye ideer, tanker og en masse ny energi. Jeg drives af det smukke og æstetiske i naturen. Jeg maler og læser også i min fritid. Min baggrund er faglært Væksthusgartner og Blomsterdekoratør. Jeg har også arbejdet en del med produktion og Lean. Jeg tænker altid på hvordan vi kan gøre vores arbejde lettere og mere smidigt.

En sagde til mig engang: "Med alle de ideer du har, vil der en dag komme en som slår igennem". Det er måske ved at ske nu...

Boegedahl Design

Hjerte- og kransebæreren kan bestilles ved henvendelse til Boegedahl Design på boegedalhanne@gmail.com eller på tlf. 20 37 30 60.

SPREDNING AF ASKE

Af Tommy Christensen,
redaktion@danskekirkegaarde.dk

Når urner udleveres til askespredning over åbent hav, er der ingen kontrol med hvad der sker med urnen/ asken. Der er heller ikke nogen klare regler for hvem, der har ansvaret for at sikre, at de pårørende får en vejledning i hvordan askespredning over åbent hav skal foregå.

Op mod 10% af de af de afdøde, der bliver kremeret, ønsker at deres aske skal spredes over åbent hav. Men bliver den nu også det? Og hvem har ansvaret for at informere de pårørende om den korrekte fremgangsmåde?

På baggrund af en snak i redaktionen, hvor et medlem kunne fortælle at hans datter på en gåtur ved stranden var stødt på en askeurne, der lå og skvulpede i vandkanten (med indhold), kan I her læse Kirkeministeriets vejledning om askespredning. Selvfølgelig er der regler for hvordan man håndterer en urne, hvor asken skal spredes over åbent vand. Netop ordet spredning, og ikke søsætning af urne, er afgørende her.

Spørgsmålet om det er begravelsesmyndigheden, bedemanden eller krematoriet der bør informere pårørende om fremgangsmåden ved spredning over åbent vand er derfor væsentligt. Jeg tror at de fleste krematorier har en standardskrivelse, som fortæller om hvordan man skal forholde sig i situationen. På Svendborg krematorium har det været praksis i en del år. Bedemanden, som jo er rådgiver for pårørende på mange måder, bør også være i stand til at informere om dette ved samtalen om alt det praktiske omkring dødsfaldet, så man ikke oplever askeurner skvulpende i vandkanten langs de danske kyster, eller finder tomme, nedgravede urner ved strande og vandløb, som andre i redaktionen kunne berette om var sket. ■

For år tilbage kontaktede skræmte turister de lokale; de havde fundet noget, de frygtede var en landmine i klitterne på Fanø. Det viste sig at være en tom urne, der var blevet nedgravet i klitterne, efter at asken var blevet spredt over havet. Foto: Fanø kommune.

Askespredning

Den afdødes aske kan blive spredt over åbent hav, hvis afdøde skriftligt har tilkendegivet et ønske om det. På borger.dk kan du finde en blanket "Spredning af aske over åbent hav", som du kan udfylde og printe ud. Læg den udfyldte og underskrevne blanket sammen med dine øvrige papirer, som de efterladte får brug for.

Det er muligt at tilkendegive sit ønske om askespredning på almindeligt papir. Du skal blot sørge for at dit navn, adresse og cpr. nr. er anført på dit skriftlige ønske. Husk datering og underskrift.

Kravet om, at afdøde selv skriftligt skal have erklæret et ønske om at asken skal spredes over åbent hav, kan fraviges, hvis der ikke er tvivl om, at det var afdødes ønske. Det er begravelsesmyndigheden, der træffer afgørelse om, hvorvidt kravet om skriftlighed kan fraviges.

Askespredningen skal foregå over åbent vand, det vil sige over havet eller over større fjorde eller bugter. Det er ikke tilladt at spredde asken over en sø. Det er de efterladte, som skal sørge for at få asken spredt, og spredningen af asken skal foregå på en måde, der ikke vækker opsigt. Det er ikke tilladt at sænke urnen med aske i havet.

De tilladelser, som Kirkeministeriet har givet frem til udgangen af 2008, vil fortsat være gældende. Hvis du allerede har fået en tilladelse fra Kirkeministeriet til, at din aske til sin tid kan spredes over åbent hav, så gælder denne tilladelse stadig, og du skal ikke foretage dig yderligere.

Fra www.km.dk

Vi kan levere
hjemmehørende planter.
Stauder – Græsser – Bregner

Tlf. 55 45 92 66 - 21 73 29 90
Henneckestauder@c.dk
Skafterupvej 2, 4262 Sandved
www.Henneckestauder.dk

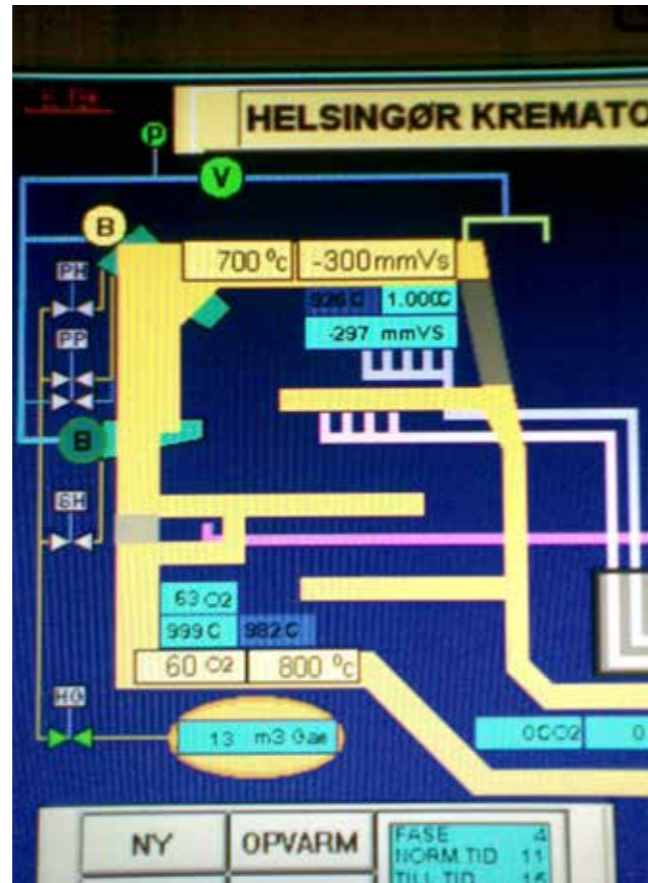
FRA KREMATORIE TIL REGNSKABSKONTOR

Af Lene Halkjær Jensen,
redaktion@danskekirkegaarde.dk

Krematoriet i Helsingør var efterhånden nedslidt og umoderne: Både ovn, styresystem og kistehåndtering skulle have haft den helt store renovering og modernisering, hvis krematoriet skulle have fortsat driften. Foto: Ole Ramsø Nielsen.

Krematoriet i Helsingør lukkede i 2013. Lokalerne blev ombygget i 2015 og danner nu ramme om provstiets fælles regnskabskontor.

Helsingør Kirkegårds kapelkrematorium blev taget i brug den 14. juni 1979. Det erstattede kirkegårdens første krematorium, der blev opført i 1934 som en tilbygning til det eksisterende kapel. Det gamle kapel og krematorium

blev revet ned samme år som kapelkrematoriet blev taget i brug.

Lukning af krematoriet

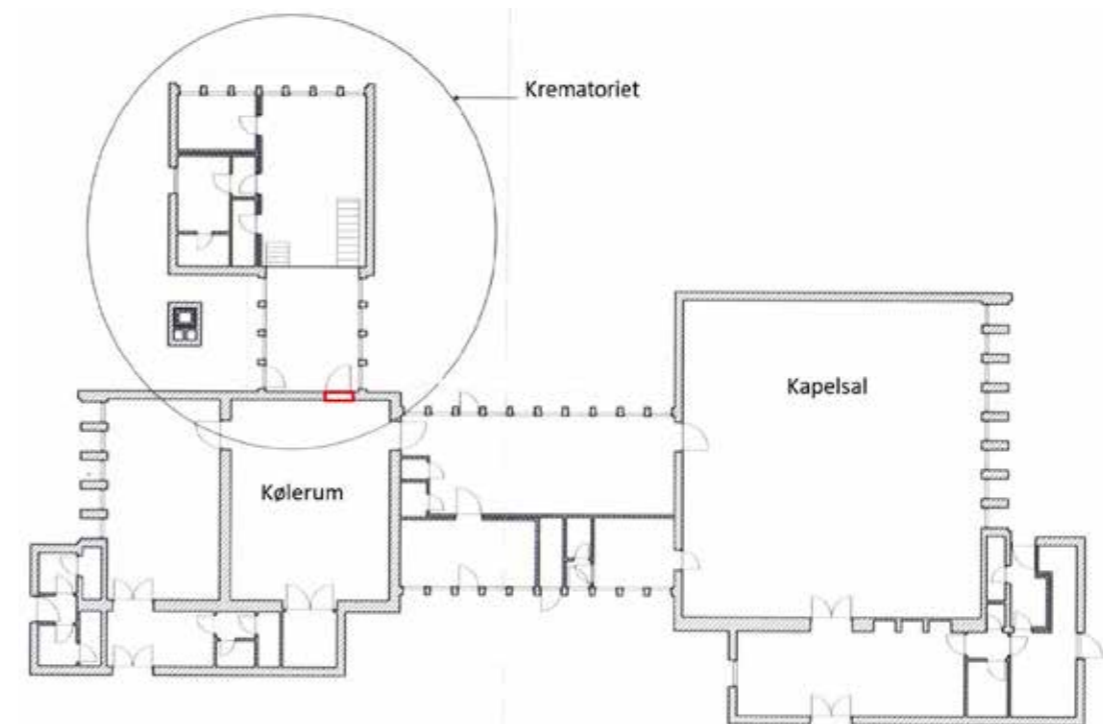
I starten af dette årtusind stod det efterhånden klart, at en større renovering og modernisering af krematoriet var påkrævet – og der blev sparet op til formålet. De nye, skræppe krav til filtre og rensning af røggasserne medførte dog i

Den 15. maj 2013 satte Ole og Dan den sidste kiste i ovnen i krematoriet på Helsingør Kirkegård.

Ole har været brænder i krematoriet fra 2006 og frem til lukningen i 2013. Hans gamle arbejdsplads, hvor krematorieovnen før stod, ser nu noget anderledes ud - men stråhatten er den samme.

Ved ombygningen blev ovn og tilhørende teknik fjernet, og døren mellem kølerummet og krematoriet muret til (rød firkant), således at regnskabskontoret nu er en særskilt del af kapelbygningen.

Ombygningen af krematoriet til kontorlokaler. Der blev sat nye og lidt større vinduer i, ellers er facaderne uændrede.
Foto: Ole Ramsø Nielsen.

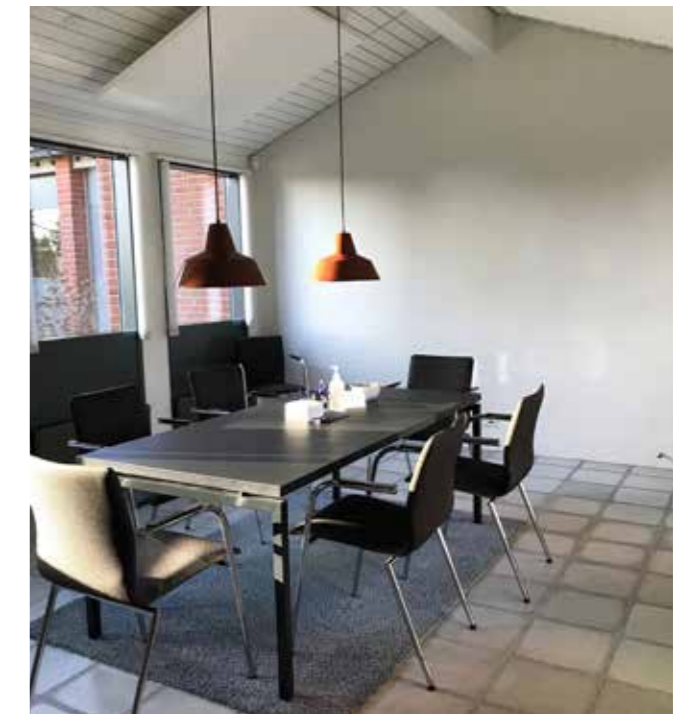
sidste ende, at krematoriet i Helsingør led samme skæbne som krematorierne i Gladsaxe, Holbæk, Køge, Lyngby, Mariebjerg, Nakskov, Nykøbing F., Næstved, Roskilde, Slagelse, Struer og Vejle: Det blev lukket.

I stedet blev der indgået en samarbejdsaftale med Fælleskrematoriet i Ringsted, om afhentning og kremering af kister, der indleveres på Helsingør Kirkegård. Sognene, der ejer Helsingør Kirkegård, er dog ikke en del af Fælleskrematoriets ejerkræds. Krematoriet i Helsingør blev holdt i drift indtil Fælleskrematoriet i Ringsted åbnede i 2013. I 2021 blev der indleveret 670 kister på Helsingør Kirke-

gård, til kremering i Fælleskrematoriet i Ringsted.

Fælles regnskabskontor for Helsingør Domprovsti

Samarbejdet om et fælles regnskabskontor for Helsingør Domprovsti blev realiseret d. 1. marts 2012, og i starten var det kirkegårdskontoret på Helsingør Kirkegård, der lagde lokaler til. Efterhånden som flere sogne sluttede sig til samarbejdet, blev der behov for en ekstra regnskabsmedarbejder – og nye lokaler. I dag holder regnskabskontorets to fuldtidsansatte medarbejdere til i det ombyggede krematorium og fører regnskaberne for Helsingør Kirkegård og 7 af Domprovstiets sogne. ■

Ved ombygningen blev der ikke ændret på ruminddelingen. Adgang til kælderens mange tekniske installationer sker via regnskabskontoret.

På PC'erne er det nu regnskaber, i stedet for ovntemperatur, der holdes styr på. Trine og Hanne fører regnskaberne for Helsingør Kirkegård og 7 af Domprovstiets sogne.

TRÆ- OG NATUR PLEJE

På Fyn & Ø'erne

RING 22 50 70 38
-og få et tilbud på opgaven

TRÆFÆLDNING
STUBFRÆSNING
med nænsom kørsel på græs
20 ÅRS ERFARING

www.hmhanzen.dk

info@hmhanzen.dk | +45 22 50 70 38 | Sandagervej 6, 5854 Gislev

NY I ARBEJDSMILJØGRUPPEN?

Kom godt i gang med Folkekirkens Arbejdsmiljøuddannelse

Læs mere
på
menighedsraad.dk

Glade medarbejdere leverer et bedre stykke arbejde. Og du er valgt til at være med til at sikre, at arbejdsmiljøet er godt i din kirke. Men hvordan griber man den opgave an? Det kan du lære på Folkekirkens Arbejdsmiljøuddannelse.

Du får:

- Overblik over arbejdsmiljøopgaverne
- Viden, metoder og konkrete værktøjer, der sætter arbejdet i system
- En erfaren underviser med stor indsigt i folkekirkens særlige udfordringer
- Mulighed for at udveksle erfaringer med dine medkursister, som er menighedsrådsmedlemmer, præster og medarbejdere i folkekirken.

Landsforeningen udbyder uddannelsen på vegne af Folkekirkens Arbejdsmiljøråd.
Læs mere og tilmeld dig på menighedsraad.dk/kurser.

“Rigtig god og inspirerende undervisning – også med plads til en god historie eller beretning fra ”det virkelige liv”.

ANNE-MARGRETHE NØRHOLT, ADMINISTRATIV KOORDINATOR

Kommende kurser
22. - 24. marts
9. - 11. maj

LANDSFORENINGEN
AF MENIGHEDSRÅD

Din bedste hjælper på kirkegården året rundt

Ring
for prøvetur

”
Ring og aftal
en prøvetur.
Du gi'r kaffen
- vi gi'r kagen!

Kan også
leveres med
kabine

Miljøvenlige motorer
Kan leveres med el-motor

Brugervenlig betjening
Kan køres af alle

Hurtigt skift
af redskaber

Undgå manuelle løft
Løfter op til 2.160 kg

Fås som SD-model
hvis du skal dreje
rigtig skarpt

Fås i 9 modelserier fra 20-75 hk med mere end 200 praktiske redskabsløsninger

Sjælland

Dianalund Motor A/S

Ventemøllevej 51, 4293 Dianalund
Tlf.: 58 26 58 56

**Vi kører service
i hele Danmark**

Jylland/Fyn

Traktorgården Give ApS

Bæksgårdsvej 10, 7323 Give
Tlf.: 75 73 22 95

ERANTIS

Tekst og illustration af Anders Beck Larsen,
anders@nyborg-kirkegaarde.dk

En gruppe Erantis lyser op på kirkegården.

Erantis er en af de første dejlige forårsbebudere i haven og på kirkegården. I gamle haver kan man opleve et stort tæppe af Erantis. Erantis tilhører ranunkelfamilien, og der findes flere arter. Den vi kender her i landet, hedder *Eranthis hyemalis*. Erantis stammer fra det centrale Europa, men har været kendt her hos os i mere end 350 år.

Den 5-10 cm høje blomsterstængel spirer tidligt på året frem fra en uregelmæssig sortbrun knold på 5-10 mm i

diameter. Efter blomstring og frøsætning visner planten helt ned i starten af juni.

Erantis kan formeres ved sideknolde eller fra frø. Sidstnævnte er en let metode til at få en stor mængde blomster, men det kræver sin tålmodighed. Det er først fjerde år efter såning, at man ser blomsterne. Undervejs skal man passe på ikke at luge planterne bort, da kimplanterne det første år let kan forveksles med Ærenpris. ■

Erantis blomsten er rig på nektar til gavn for de første bier.

En kimplante af Erantis (til højre) ved siden af en kimplante af Ærenpris. Første år er der ingen karakterblade på Erantis kimplanten.

Andet og tredje år efter såning danner Erantia karakterblade, men det er først det fjerde år, der kommer blomster.

I sidste del af maj kan man samle frø. De kan sås umiddelbart efter indsamling.

Ved køb af knolde skal man passe på ikke at få købt en forkert art. Her er det *Eranthis cilicica*.

ADMINISTRATIONSKURSUS

FDK afholder administrationskursus i dagene 4.-6. april 2022

Kurset afholdes på Best Western Hotel i Svendborg og henvender sig til kirkegårdsledere, kirkegårdsassistenter, kontor ansatte og alle andre, der i det daglige beskæftiger sig med kirkegårdens administration.

Formål:

Nyttig viden indenfor:

- Økonomi
- Ergonomi
- Arbejds miljø
- Brandsoft
- Kirkegårds kort
- Arvelov/brugsret
- Årets overraskelse -underholdning inkl. forfriskninger!!!

Derudover byder FDK og Best Western på lækre faciliteter, god mad og ikke mindst uvurderlig networking med kolleger fra hele landet.

Pris:
Kr. 5.400,-

Tid og Sted:
Best Western Hotel Svendborg i dagene 4. -6. april 2022.

Tilmelding og info

Skynd dig at tilmelde dig på kursus@danskekirkegaarde.dk, eller kontakt vores kursusleder Tommy Nilsson på 23453556. Se mere på www.danskekirkegaarde.dk

Vi glæder os til at se dig!!!

LEDERKURSUS

FDK afholder lederkurset modul 4 i dagene 14. – 16. marts 2022

Modul 4: Personalejura, forvaltning og økonomistyring

Udbytte

Deltagerne får helhedskendskab til de væsentlige lovgivninger, der regulerer ansættelsesforhold i den offentlige sektor, den forvaltningsmæssige ramme og de økonomiske styringsrammer og -redskaber.

Personalejura

- Den kirkelige struktur og jura
- Tjenestemandsløven
- Funktionærreglerne
- 3F og HK-overenskomst – at læse og forstå
- Personalestyrelsen – som sparringspartner
- PAV som redskab
- Sygdom, barsel, omsorgsdage og andet fravær
- Ferieloven, særlige feriedage, G-dage
- Forvaltningsret

Forvaltningsret

- Habilitet
- Partshøring
- Partshøring og begrundelser
- Aktindsigt
- Spørgsmål om saglige hensyn ved skønsudøvelse på personaleområdet

Økonomi

- Generel regnskabsforståelse / Regnskab og budgetter
- Konteringsplan
- Takstberegning
- Lønregnskab
- Momsregler
- 5 % midler
- Ressourcestyring
- Legater
- Lån i stiftsmidlerne

Tid og sted

Kurset afvikles på 3 internat dage kl. 09.00 – 18.00. Kurset afholdes på Best Western Hotel i Svendborg. Deltagerantal max 18 personer.

Pris

11.900 kr.

Dato

Udbydes 14. – 16. marts 2022

Tilmelding og info

Ønsker du at tilmelde dig et kursus eller har du spørgsmål, kan du kontakte vores kursusleder Tommy Nilsson på kursus@danskekirkegaarde.dk eller på telefon: 23 45 35 56. Du kan også se mere om lederkurserne på www.danskekirkegaarde.dk/aktiviteter/lederkursus

Tidsskriftet KIRKEGÅRDEN

Tidsskriftet KIRKEGÅRDEN er et fagblad for de danske kirkegårde og krematorier. Tidsskriftet henvender sig til alle, der har tilknytning til kirkegårde og her kan man finde inspiration, nyheder og nyttig viden.

Tidsskriftet udkommer 6 gange pr. år og sendes til mere end 900 kirkegårdsfolk landet over.

Et abonnement koster 350,- kr. pr. år

(400,- kr. hvis bladet skal sendes til adresser i udlandet)

Redaktion sætter stor pris på faglige indlæg fra både ind- og udland, ligesom udenlandske firmaer er velkomne til at købe annonce plads i bladet.

For yderligere oplysninger eller bestilling af abonnement:
Se hjemmesiden:
danskekirkegaarde.dk/tidsskrift

Vi er dem med det brede sortiment

- Buske, træer, stedsegrønne samt hække
- Rhododendron og surbundsplanter
- Roser, stauder, græsser og bunddække

Vejenbrød Planteskole ^{als}

Vejenbrødvej 25 - 2980 Kokkedal - Tlf. 48 28 01 77
www.vp-as.dk - salg@vp-as.dk

Transportere el - benzin - diesel
250 - 1200 kg lasteevne

Vacuumsuger flere modeller

NICODAN

Nicodan Teknik Aps Lysemosen 25, DK - 8600 Silkeborg
Tlf 8757 2055 www.nicodan.dk info@nicodan.dk

Helt nye muligheder med **digitalt kirkegårdskort**

Smart nyt kortmodul fra EG Brandsoft gør det nemt at præsentere kirkegårdsdata i en letforståelig grafisk udgave. Det sikrer bedre kommunikation og nemmere planlægning.

- ✓ Nem kommunikation med kirkegårdens kunder, menighedsrådet og de øvrige interessenter
- ✓ Tydelig registrering af planlagte ændringer
- ✓ Hurtig og håndgribelig disponering af gravstederne

Kontakt EG Brandsoft på 9928 3565 eller skriv en mail til support@brandsoft.dk og hør mere om det nye kortmodul.

www.eg.dk

Kortmodulet kan bruges i kirkegårdssystemet, på mobil, iPad eller via appen Find Gravsted.

Kom forbi vores 3500m² showroom i Låsby
Nordeuropas største showroom med nye og brugte minilæssere

AVANT
Danmark

FLERE MODELLER TIL KIRKEGÅRDEN - FRA 105.000,-

Over 20 forskellige modeller

- Fra 700 kg - 2.540 kg egenvægt
- Både diesel, el, gas og benzin
- +270 forskellige redskaber

Græsklipper

Miljørive

Løvsuger

8" slange tager granafdækning

AVANT
Danmark

Jylland: 8695 7522 - Århusvej 12, 8670 Låsby
Sjælland: 5965 6037 - Industrivej 17, 4534 Hørve

Se alt udstyr på hjemmesiden:
www.avant.dk

Hasselholm AB
Professionel rod- stød- og stubfræsning siden 1981

Hækfræsning
er et af vore mest efterspurgte fræseprodukter når man skånsomt og effektivt vil fjerne rødderne fra et vildvokset buskads eller en gammel hæk.

Hasselholm AB - Gamla Hemsjövägen 2 - SE-441 96 Alingsås
Tel. +46 (0)322-502 90 Fax +46 (0)322-551 80 -
www.hasselholm.se - info@hasselholm.se
Vort gratisnummer: 80 88 12 16

MICHAEL DANIEL HAMERSLAG

Af Michael Daniel Hamerslag, mh@aaby-sogn.dk
Kirkegårdsleder ved Åbyhøj og Gl. Åby Kirkegårde

Ønsket om nye udfordringer og det at komme tilbage til, hvor jeg oprindeligt kom fra, er årsagen til at jeg i 1988 blev ansat på Åbyhøj Kirkegård.

Lidt om min baggrund. Jeg er 61 år gammel og har uddannet mig som planteskolegartner fra Beder Gartnerskole, som jeg afsluttede i 1980. Herefter blev jeg ansat på en planteskole, hvor jeg havde mit virke i 8 år. Da jeg ønskede nye udfordringer og gerne ville tilbage til Åbyhøj, hvor jeg oprindeligt kom fra, søgte jeg stillingen som gartner ved Åbyhøj Kirkegård og blev ansat i marts 1988.

Kirkegårdsleder

Jeg var faktisk glad for det udendørs arbejde, men da stillingen som kirkegårdsleder blev ledig/slået op i 1996, blev jeg opfordret til at søge stillingen og blev ansat som kirkegårdsleder.

Det var en stor opgave at overtage kirkegården, da den var meget forsømt. Det var alt, der skulle tages fat på. På det tidspunkt var der ikke indført computer på kontoret og da jeg søgte stillingen som kirkegårdsleder fik jeg at vide, at den nye kirkegårdsleder skulle lægge data på computer!

EDB

Sideløbende med at få indført EDB, gik der i hvert fald 2-3 år, hvor jeg sad og udfyldte gamle protokoller og kartotekskort (Acme-kort) på skrivemaskine og med kuglepen. Når der skulle skrives regninger foregik dette på skrivemaskine med 3 gennemslag på girokort! 600 regninger tog cirka 2 måneder at skrive og sende hver vinter!

Det var utroligt langsommeligt!

I starten kørte Brandsoft i det gamle DOS-system. Det var

"Jeg er stolt og glad over min kirkegård og jeg har været glad for de medarbejdere, som har været igennem tiden og stadigvæk er her."

Der er mange stauder og løgvækster på kirkegårdene. Det er med til at give kirkegårdene et mere frodigt udtryk.

Denne fantastiske lime farvede løvehale dukkede op i en sending almindelige løvehaler. Vi tog den fra, for at se om den virkelig holdt udseendet på den lange bane. Det gjorde den heldigvis, og vi er meget glade for den. Den giver en god kontrast til omgivelserne og dækker jordbunden rigtigt godt.

Vores ide med nøglehullet, kom før vi blev ramt af covid-19 pandemien. Det var god timing, da vi nu havde en mulighed for at komme udendørs. Der blev indkøbt 2 borde bænkesæt af god kvalitet. Vi havde tænkt, at der var brug for et rum hvor man kunne sætte sig sammen med andre. Præsterne tog også konfirmanderne til undervisning derovre. Rummet blev hurtigt taget godt imod af alle besøgende.

et meget simpelt system. Under indkøring af systemet fik jeg god hjælp af min stedfortræder og jeg nåede lige at lære systemet rigtigt godt at kende, da Brandsoft så gik over til Windows-systemet i stedet, som kører den dag i dag. Det var som at starte forfra...

Jeg synes, at systemet er fantastisk i dag. Man kan på sin iPad/mobiltelefon trække næsten de samme oplysninger, som man har liggende på sin computer. I gamle dage var alle ens data på ens egen harddisk og man var afhængig af at skulle tage backup/sikkerhedskopi HVER DAG. Det var et sirkus! I dag bliver der taget automatisk backup af alle ens oplysninger på Brandsoft-serveren! Det skal man ikke tænke på mere og det synes jeg er en stor hjælp! Det er et system baseret på brugernes ønsker og jeg synes,

at det er et godt og velfungerende system som den dag i dag videreudvikles og forbedres.

Vi fik for 4 år siden overfløjet vores kirkegård første gang og igen 2021 med drone med et helt fantastisk resultat. Det kan anbefales.

Blomstrende og grønne kirkegårde

Jeg forsøgte samtidigt med de udfordringer, der var på kontoret, også at arbejde udenfor. Det var noget af en udfordring.

Jeg er stolt og glad over min kirkegård og jeg har været glad for de medarbejdere, som har været igennem tiden og stadigvæk er her. Dem jeg har ansat p.t. er pligttopfyldende

Vi er i gang med et projekt "Udekirke", hvor vores gamle urnefællesgrav bliver inddraget til kirkerum. Jeg fik ideen under Corona-pandemien, hvor man i en periode ikke har kunnet komme i kirke. Vi har plantet murerne (Rødbøg) og søjlerne i kirken består af *Davidia involucrata* (Duetræ).

og meget dedikerede til deres arbejde. Det er bestemt også deres fortjeneste, at kirkegården ser ud som den gør i dag. Det er meget forskellige kompetencer, vi råder over og der- ved er der altid en, som ved noget/har gode forslag til de opgaver, vi står overfor. Hver enkelt er god til at byde ind.

Kirkegårdene i Åbyhøj

- Åbyhøj kirkegård er 4,5 ha stor og Gl. Åby Kirkegård er 1 ha.
- Der er omkring 80-100 bisættelser om året og 10-12 jordbegravelser.
- På kirkegårdene er vi i dag 3 heltids ansatte: Knud, Rafael og Levi og en 9 måneders ansat.

Vi startede for cirka 25 år siden med at plante stauder på tomme gravsteder. Vi kunne se tendensen til, at der blev sløjft flere gravsteder end der blev anlagt nye gravsteder. Stauderne var gode som værende dækkende for ukrudt og gav kirkegården et mere frodigt udtryk.

Udover stauder har vi rigtig mange forskelligartede be- plantninger, bl.a. 70 forskellige *Iris germanica*, *Iris sibirica*,

Dagliljer, mange forskellige Storckenæb, 30-35 sorter af Juleroser, en del løgvækster, bl.a. Påskeliljer, Pinseliljer, Tulipaner, Allium, Krokus og sommerbeplantninger som Georginer og solsikker Teddy Bear i mange forskellige far- ver og størrelser. Vi har fokus på at så blomsterblandinger, som tilgodeser insekter, bier og sommerfugle. Fuglene har glæde af Bamsesolsikkerne, når de er afblomstret. Ligele- des har vi opsat fuglekasser rundt om på kirkegården. Vi har det hele taget stort fokus på biodiversiteten med områder på kirkegården, der er "vild med vilje".

Der er tænkt på, at man skal kunne sidde ned og nyde floraen og udsigten omkring sig. Derfor har vi placeret mange bænke rundt om på begge kirkegårde.

Nøglehullet og Udekirke

Der er etableret et lille rum på Åbyhøj kirkegård, som vi kalder for "Nøglehullet". Rummet blev i starten af corona- pandemien brugt til undervisning af konfirmander, min- dre møder samt til mindre sammenkomster. Indgangen er formet som sådant. Herinde har vi opsat et par borde/ bænke-sæt, hvor pårørende eller andre besøgende kan sidde uforstyrret og nyde medbragt mad og drikke.

"Ved bækken" er en slags urnefællesgrav, hvor hækken snor sig som en bæk. Området skal i 2022 udvides til det dobbelte, da det er meget populært.

Udsigten fra kirketårnet på Åbyhøj Kirke

Vi er i gang med et projekt "Udekirke", hvor vores gamle urnefællesgrav bliver inddraget til kirkerum. Jeg fik ideen under Corona-pandemien, hvor man i en periode ikke har kunnet komme i kirke. Vi har plantet murerne (Rødbøg) og søjlerne i kirken består af *Davidia involucrata* (Duetræ). Vi skal også have etableret et alter, som p.t. endnu ikke er fastlagt, hvordan skal være. Vi er meget spændte på, hvad det endelige resultat bliver.

Træer og buske på kirkegårdene

Vi har en meget smuk klippet Lindeallé inde midt på Åby- høj Kirkegård, som er kendt for sine Mistelten.

59 træer i alt, som hvert år bliver knudebeskåret. Det bli- ver til 540 klip pr. træ i gennemsnit pr. år. Vi er ved at have en fin samling af sjældne træer og buske på kirkegårdene. Hjertevalnød, Rødelm, Kork elm, Ori- entalsk platan, *Liquidambar* (Virginsk ambratræ), *Alnus glutinosa* 'Imperialis' (Kejser el), *Nyssa sylvatica* (Skov- tupelotræ), *Ostrya carpinifolia* (Almindelig Humlebøg), Tulipan træ (*Liriodendron tulipifera*), Dværg citron (*Pon- cirus trifoliata*), Sne-Eucalyptus (*Eucalyptus parviflora* ssp. *niphophila*) m.fl.

Forskellige afdelinger

Vi har et område, som vi kalder for "Ved bækken". Det er en slags urnefællesgrav, hvor hækken snor sig som en bæk. På hver side af hækken er der opstillet ensartede

gravstene. Området skal vi i 2022 til at have udvidet til det dobbelte, da det er meget populært.

Der er et stort område, der tilstøder "Ved bækken, hvor der er cirka 1500 forskellige og sjældne plantearter. Det område kalder vi for "Knuds have", fordi vores gartner Knud har fundet og plantet det hele. I den lille have er der året rundt noget, der blomstrer.

Maskinparken

Vi reparer og vedligeholder i videst muligt omfang selv vores maskinpark på eget værksted om vinteren eller når der opstår et nedbrud. I vores maskinpark går vi mere og mere over til eldrevet materiel, som vi her til sommer kan lade op via et stort solcelleanlæg på 17,6 kilowatt med batteripakke, som placeres på sognegårdens tag.

Sidste år fik vi en robotplæneklipper, som har overtaget noget af vores græsklipning. Og på sigt vil vi finde plads til et par robotplæneklippere mere, da vi har meget glæde af vores først indkøbte.

Kirkegårdenes betydning

Vi har en meget smuk kirkegård, som vi – ud fra, hvad de besøgende fortæller os - har en helende og terapeutisk virkning på dem. Og vi har rigtig mange besøgende. Også nogen, som ikke har pårørende liggende på kirkegården, men har brug for fornemme roen, der er på stedet.

Gammel Åby Kirke

Vi er også opmærksomme på meget ensomme mennesker. Vi prøver at favne dem ved en lille snak og møde dem, hvor de er i livet.

Vi bliver mere og mere udfordret i forhold til det økonomiske. Dette grundet beskæringer på kirkegårdene og fordi at man prioriterer anderledes.

I undersøgelsen som Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter har lavet i 2020, på spørgsmålet om hvordan folkekirken skal prioritere sine midler, viser det sig at kir-

kegården har en meget høj placering blandt de adspurgte. Topscorer på 86 % af de adspurgte borgere ønskede at vedligeholde kirkegårdene godt. Vi kan jo spørge os selv om, hvorfor så mange af vores medlemmer ønsker at prioritere vedligehold af kirkegården - og hvad det er for en værdi den bibringer dem.

Det bliver interessant at følge om der er vilje og økonomi til at bevare de meget smukke kirkegårde vi har rundt omkring Danmark. ■

KALENDEREN

24. februar 2022

Form & knudebeskæring af træer

Kurset afholdes i Fredericia, fra kl. 9.00 – 16.00 og koster kr. 1.975 ex. moms. Mere info og tilmelding ved henvendelse til svend@plantefokus eller på tlf. 30 32 72 33.

10. marts 2022

Kirkegårdskonferencen 2022

Kirkegårdskonferencen afholdes i et samarbejde mellem IGN, FAKK, FDK og Landsforeningen af Menighedsråd. Temaet er Grøn omstilling. Tilmelding senest d. 24. februar på www.ign.ku.dk/kirkegaarde

14. – 16. marts 2022

Lederkursus – Modul 4 - på Best Western Hotel i Svendborg

FDK afholder kurset 'Personalejura, forvaltning og økonomistyring' (modul 4). Se mere på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

4. - 6. april 2022

Administrationskursus på Best Western Hotel i Svendborg

FDK afholder Administrationskursus. Se mere på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

9. – 11. maj 2022

Årsmøde for FDK og DKL

DKL og FDK afholder fælles årskursus i Helsingør. Tilmelding senest d. 11. marts via linket på FDK's hjemmeside: www.danskekirkegaarde.dk/aktiviteter/arsmode. Se mere herom i bladet.

18. maj 2022

Bæredygtighed på arbejdspladsen

Herlufsholm kirkegård i Næstved afholder en grøn temadag, hvor økologi og bæredygtighed er i fokus. Dagen er målrettet kirke, kirkegårde og andre virksomheder inden for det grønne.

30. - 31. maj 2022

Foreningen for Kirkegårdskultur afholder årsmøde i Svendborg og på Ærø

Vi mødes i Svendborg til foredrag mm. mandag eftermiddag, og om tirsdagen er der heldagsekskursion til Ærø. Medlemmer får tilsendt invitation, ikke-medlemmer er også velkomne. Se mere på www.kirkegaardskultur.dk.

11. - 13. september 2022

Studiatur i forbindelse med Nordisk Kongres

I forbindelse med Nordisk Kongres i Tampere (Tammerfors) arrangerer FDK en to dages studietur til kirkegårde og krematorium i Helsinki og omegn.

14. – 16. september 2022

Nordisk Kongres

I 2022 afholdes den Nordiske Kongres i Finlands tredje største by Tampere (Tammerfors). Kongressens tema er "Kirkegården som kulturarvsbærer og dens betydning for miljøet". Se mere på <https://nfkktampere.fi/> hvor man bl.a. kan se programmet. Tilmelding vil være muligt fra januar 2022.

20. – 21. april 2023

Studiatur til Friedhof Ohlsdorf i Hamborg

Den udsatte studietur til Friedhof Ohlsdorf i Hamborg, arrangeret af FDK og Foreningen for Kirkegårdskultur, er nu programsat igen. Nærmere information følger.

Vinderup Maskiner

Vinderup Maskiner A/S
Nr. Bjertvej 7, DK-7830 Vinderup
Tlf: +45 97 44 17 00

1022LX (22hk)
PRIS
127.500,-

1026LX (26hk)
PRIS
152.500,-

Priserne er excl. moms

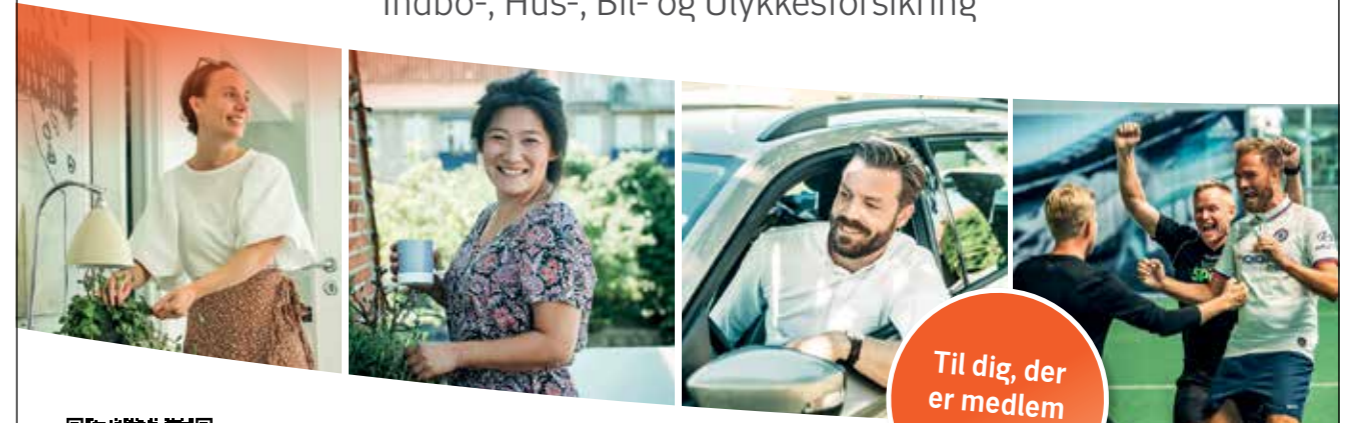
Kubotamotor, 3 cyl. m/vandkøling, hurtigskift, redskabshydraulik i joystick og komplet lyspakke

Besøg www.vmloader.dk og se det fulde produktprogram

Den bedste forsikringspakke til den bedste pris

Indbo-, Hus-, Bil- og Ulykkesforsikring

Til dig, der er medlem af FDK

tjm-forsikring.dk/bedsttest-forsikringspakke

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere

Formand:
Rikke Nørulf, Silkeborg Kirkegård
Fdk-kontor@protonmail.com
Tlf.: 26716519

Sekretariat:
Foreningen af Danske Kirkegårdsledere
Springbakken 1, 9230 Svenstrup J.
E-mail: kontor@danskekirkegaarde.dk
Tlf: 60 53 59 00

Se mere på www.danskekirkegaarde.dk

Fremsendelse af annoncer og artikler
Annoncer (reproklart materiale) skal helst afleveres som PDF-filer, for at undgå fejl i forbindelse med annoncens opsætning i bladet.

Billeder, der skal ledsage artikler, skal helst ikke lægges ind tekstdokumentet, men sendes separat i den originale opløsning. Det giver en bedre billedkvalitet i det trykte blad.

Danske Krematoriernes Landsforening

Sekretariat:
Viborgvej 10
7500 Holstebro
Tlf. 40 13 02 23
E-mail: admin@dkl.dk

Formand / Formand for teknisk udvalg:
Tom Olsen, Fælleskrematoriet i Ringsted
Tlf. 26 86 02 01
E-mail: tomo@km.dk

Næstformand:
Erik Bach
Tlf. 61 77 98 85
E-mail: erik.bach.aarhus@gmail.com

Kursusudvalg:
Erik Bach
Tlf. 61 77 98 85
E-mail: erik.bach.aarhus@gmail.com

Tommy Christensen
Tlf. 20 41 61 86
E-mail: tcchristensen@outlook.dk

Se mere på www.dkl.dk

Tidsskriftet 'KIRKEGÅRDEN'

Udkommer 6 gange årligt i samarbejde mellem FDK – Foreningen af Danske Kirkegårdsledere og DKL – Danske Krematoriernes Landsforening

Oplag: 1.150 stk.

Abonnement
Pris: 345,- kr. pr. år
(465,- kr. pr. år for abonnenter udenfor Danmark)
Bestilling eller ændring af abonnement sendes til kontor@danskekirkegaarde.dk

Udgivelser og deadlines i 2022

Nr. 2, april 2022	20. marts 2022
Nr. 3, juni 2022	20. maj 2022
Nr. 4, august 2022	20. juli 2022
Nr. 5, oktober 2022	15. september 2022
Nr. 6, december 2022	15. november 2022
Nr. 1, februar 2023	15. januar 2023

Bladet forventes at udkomme ca. en måned efter deadline.

Annoncepriser

1 side	kr. 3.700,-
1/2 side	kr. 2.700,-
1/4 side, stående	kr. 1.700,-
1/4 side, liggende	kr. 1.700,-
1/8 side	kr. 1.200,-

Visitkort kr. 1.000,-
Ved 3 indrykninger pr. år gives 5 % rabat
Ved 6 indrykninger pr. år gives 10 % rabat
Priserne er eks. moms.

Annoncesalg
Tommy Nilsson, Hvidovre Kirkegård
Mail: tn@fkih.dk, tlf. 23 45 35 56

FRA REDAKTIONEN

Årets første klumme skal være et hjerteligt velkommen til et helt nyt, ubrugt og spændende år for kirkegården. En klumme som selvfølgelig har sit afsæt i alt, stort som småt som rører sig på vores arbejdspladser rundt i det ganske land. Vores fælles interesse for kirkegårdenes betydning og udvikling er den drivende kraft for udgivelsen af dette blad 6 gange årligt. Foreningerne bag dette fagblad er "Foreningen Af Danske Kirkegårdsledere" som repræsenterer omkring 200 af de største kirkegårde i Danmark og "Danske Krematoriernes Landsforening" som repræsenterer de 20 krematorier som findes her i landet. Den fornemmeste opgave og udfordring for redaktionen sammensat via de 2 foreninger er udgivelsen af et alsidigt og spændende fagblad til glæde og inspiration for medlemmerne, men ikke kun det: Bladet Kirkegården er for alle kirkegårdsinteresserede, bl.a. landsbygraveren og det lille

menighedsråd. Derfor er de mindre kirkegårde også repræsenteret i vores redaktion, så vi får så mange nuancer og aspekter med som muligt.

Så opfordringen herfra til alle jer som elsker den danske kirkegård, er at I fortæller og skriver om jeres gøen og laden og den indflydelse I har på den daglige drift på vores arbejdspladser, hvilket er meget afgørende for udgivelsen af et godt blad med høj faglighed. Fortæl os om hvad I har gang i derude, eller måske I kender til noget eller nogen?

Alt har vores interesse, både den lille detalje, små og store projekter.
Skriv til redaktion@danskekirkegaarde.dk

Godt nytår!
Redaktionen

**Fornyelse med respekt
for tradition siden 1982**

 JESSING

- Se flere produkter på www.jessing.eu

